

УДК 94:342.5]:325(71=111)«184/186»

**АКТ ПРО БРИТАНСЬКУ
ПІВНІЧНУ АМЕРИКУ 1867 Р.: УХВАЛЕННЯ
Й ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ**

**BRITISH NORTH AMERICA ACT 1867:
ADOPTION AND MAIN PROVISIONS**

Запотоцький М. М.,

магістр історії, аспірант кафедри нової та
новітньої історії зарубіжних країн, Львівський
національний університет ім. Івана Франка (Львів,
Україна), e-mail: muhaylo_11.94@ukr.net, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0003-4448-4273>

Zapototskyi M. M.,

Master of history, Ph. D student of Modern
and Contemporary history Of foreign countries
Departamet Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine), e-mail: muhaylo_11.94@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4448-4273>

*Стаття присвячена ухваленню й основним положенням Акту про
Британську Північну Америку 1867 р. Автор звертає увагу на політичне
та соціально-економічне становище в канадських колоніях у 1840-х –
1860-х рр., висвітлює основні причини утворення канадського домініону,
акцентує увагу на дискусіях навколо канадської Конституції та
проектів, які висували місцеві політичні діячі. Окремо проаналізовано
внутрішню структуру Акту про Британську Північну Америку 1867 р.*

Ключові слова: Британська Північна Америка, конфедерація,
домініон, політичні еліти, Конституція, акт.

*The article is devoted to the adoption and main provisions of the North
British America Act 1867. The author draws attention to the political and
socio-economic situation in the Canadian colonies in the 1840's and 1860's,
highlights the main causes of the formation of the Canadian dominion, focuses
on discussions around Canadian constitution and projects put forward by
local politicians. Separately it was analyzed the internal structure of the Act
of British North America 1867.*

Keywords: British North America, Confederation, Dominion, political
elites, constitution, act.

Акт про Британську Північну Америку 1867 р. посідає вагомe місце в канадській історії. Він став тим документом, котрий засвідчив процес утворення Канадської Конфедерації, що тривав із кінця 1830-х – початку 1840-х рр.

У середині XIX ст. серед канадських діячів виокремилося декілька груп політичних еліт, котрі мали різне бачення щодо створення єдиного політичного об'єднання на території тодішніх британських колоній – Онтаріо, Квебек, Нью-Брансвік, Нова Шотландія та Острів Принца Едварда: конфедерати, серед яких були лідери консерваторів та лібералів з Онтаріо й Квебеку та антиконфедерати. Перші вбачали майбутню державу у федерації та тісному союзі з Великою Британією. До цих політичних кіл також слід віднести прихильників об'єднання у атлантичних провінціях Канади, які стали каталізатором створення Конфедерації. Представники антиконфедератів в переважній більшості походили із атлантичних канадських провінцій: Нью-Брансвік, Нова Шотландія та Острів Принца Едварда, де на той час існував досить потужний антиконфедеративний рух, хоча представники даної політичної позиції були і в самій Канаді. Вони бажали приєднатися до Сполучених штатів

Америку та були противниками створення єдиного домініону. Такий поділ політичних еліт маву своїй основі географічний принцип та не ототожнювався із тодішніми політичними партіями, що стане характерним для історії Канади середини XIX ст.

У сучасній українській термінології поняття «федерація» та «конфедерація» мають різні значення, перше з яких означає державне утворення з декількох самостійних територіальних одиниць [11, с. 1294]. Натомість у другий термін вкладають поняття тимчасового союзу самостійних, суверенних держав [2, с. 417]. Варто зазначити, що для канадської історії зазначеного періоду слід використовувати ототожнення цих двох дефініцій, слідує західній науковій традиції.

У процесі дослідження було поставлено завдання досягнути наступних цілей: розглянути основні причини утворення Канадської Конфедерації; зобразити еволюцію поглядів канадських політичних еліту середині XIX ст.; охарактеризувати позиції провідних політиків Канади в процесі дискусій навколо майбутньої Конституції; проаналізувати Акт про Британську Північну Америку 1867 р.

Проблематика створення Канадської Конфедерації та її першої Конституції недостатньо досліджена в українській історіографії. Деяких аспектів цієї тематики торкалися І. Судак [8; 9] та Р. Сіромський [6]. Російська історіографія має дещо більші напрацювання: дослідники І. Нохрін [3; 4; 5], В. Тишков, А. Кошелєв [10] та О. Сорко-Цюпа [7] висвітлюють причини створення домініону та дискусії канадських політиків навколо Акту про Британську Північну Америку 1867 р. Серед західної історіографії слід виокремити праці П. Леслі [17] та К. Томсон [23], які присвячені утворенню Канадської Конфедерації та історії Канади відповідно.

Джерельною базою для написання даної статті послужили Конституційні акти 1840 [22] та 1867 рр. [12], опубліковані джерела з історії Канади [16], матеріали конференцій 1860-х рр. [21], а також інші документи [13; 18; 20].

Ще з кінця 1830-х – початку 1840-х рр. у британській Північній Америці склалися умови, що зумовили потребу в об'єднанні всіх Британських колоній в одне політичне утворення. Основними факторами, котрі вплинули на процес об'єднання канадський провінцій, були політичний, географічний і економічний [9, с. 49]. На соціально-економічних та політичних причинах об'єднання Канади наголошує утворена у 1937 р. Комісія Роуелла-Сіруа [20], котра мала на меті проаналізувати вплив «великої депресії» на канадську економіку.

Соціально-економічний потенціал самостійних канадських провінцій зумовлював створення спільного економічного простору. Це стало можливим завдяки розгалуженій системі залізниць у канадських колоніях Великої Британії, що з'єднували розвинуті економічні регіони. Будівництво першої трансконтинентальної канадської залізниці пов'язане з ім'ям першого

прем'єра Канади Джон Алекс Макдональд [1, с. 160]. Основними галузями промисловості, котрі стрімко розвивались та приносили прибуток були – лісова промисловість та хліборобство [10, с. 75]. Таким чином, у середині XIX ст. постало питання про економічний аспект об'єднання Канади.

Онтаріо та Квебек стали однією політичною структурою в 1841 р., коли в дію увійшов Акт про Союз 1840 р. [22]. Згідно з цим документом, було об'єднано законодавчі Асамблеї Квебеку й Онтаріо в одну з робочою англійською мовою та призначено губернатора Джона Дарема. У 1840–х – 1850–х рр. законодавча Асамблея об'єднаної Канади стала тим майданчиком, де канадські політики висловлювали свої позиції щодо створення майбутнього Конфедерації. Тут розгорнулася діяльність трьох політиків із Онтаріо та Квебеку – Джона Александра Макдональда, Джорджа Брауна та Жана Картьє, позиція яких тоді була ключовою.

Якщо простежити еволюцію поглядів згаданих політиків, то на початку їхньої діяльності спостерігався чітко виражений британський лоялізм. Наприклад, на виборах до законодавчої Асамблеї у 1844 р. майбутній прем'єр Канади Дж. Макдональд висловлював слова підтримки Британській Короні та в тому числі «матері» канадської конфедерації – королеві Вікторії. Про його лоялізм можуть свідчити консервативні виступи в Асамблеї наприкінці 1840–х рр., адже політик підтримував британську прерогативу у Канаді [19].

Значний вплив на співпрацю політиків та створення Канадської Конфедерації мала Громадянська війна у США, що спонукала канадські колонії до тіснішого об'єднання [17, р. 12]. Велика Британія та канадський політикум не бажав повторення американського досвіду на своїх територіях. До співпраці канадських колоній підштовхував факт купівлі США у Російської імперії Аляски [10, с. 83]. Тоді ж стала відчутною загроза військової інтервенції США із заходу у Канаду.

На фоні американських подій, в Атлантичній Канаді розгорнувся антиконфедеративний рух. Його суть полягала у приєднанні Нью-Брансвіка, Нової Шотландії та Острова Принца Едварда до Сполучених штатів Америки. Варто зазначити, що антиконфедерати мали значну підтримку у США. Палатою представників американського парламенту у 1866 р. було прийнято «Біль про анексію», за яким будь-яка провінція Британської Північної Америки за власним бажанням може бути прийнята до складу Сполучених штатів Америки та було визначено кордони потенційних канадських штатів [13]. Також антиконфедеративний рух існував у самій Канаді, про що свідчить «Маніфест анексії», виданий у Монреалі 1849 р., котрий закликав до союзу зі США [18].

Об'єднання канадських провінцій в один домініон стало можливим завдяки внутрішнім чинникам – політичне примирення консерваторів, лібералів і реформістів й створення «Великої коаліції» у 1864 р. або ж коаліції Брауна–Макдональда–Картьє. Саме ця коаліція дозволила

сформувати англомовну більшість у законодавчій Асамблеї, яку підтримував Дж. Браун та толерувала Велика Британія. Створення коаліції супроводжувалося виробленням проекту майбутньої Канади на федеративній основі, на чому наполягали ліберали на чолі з Дж. Брауном та квебекські федерати на чолі з Ж. Картьє. Саме квебекці були найбільше зацікавлені у створенні самоврядної федерації [8]. Консерватори ж на чолі з Макдональдом відстоювали державу централізованого типу [9, с. 51].

Майданчиком для обговорення майбутньої Конфедерації стали конференції 1860–х рр. у Шарлоттауні (1864), Квебеку (1864) та Лондоні (1866). Ініціатором першої з них виступили атлантичні колонії Британської Північної Америки, які розглядали союз між Нью-Брансвіком, Новою Шотландією й Островом Принца Едварда [23, р. 184]. Велика Британія підтримувала дану діяльність, адже на території Атлантичної Канади тривали дискусії стосовно майбутнього об'єднання [1, с. 156]. У Шарлоттауні у вересні 1864 р. спочатку відбувалося обговорення проекту створення Атлантичної Канади, але несподівано напередодні конференції, яка в канадській історіографії має назву «Колиски Конфедерації» [14, р. 11], до атлантичних провінцій долучилася сама Канада. Тому було вирішено ще раз зібратися у Квебеку в жовтні 1864 р. вже на обговорення про створення загально-канадського об'єднання. В результаті квебекської конференції було схвалено т.зв. «Сімдесят дві резолюції» [21], що стали наслідком обговорення проекту Канадської Конфедерації. Сам Дж. Макдональд підтримував ідею унітарної держави, але вважав, що загальнодержавними питаннями повинні займатися центральні органи влади, натомість питання провінцій слід передати органам місцевого значення [15, р. 30]. В даному випадку можна спостерігати еволюцію поглядів першого канадського прем'єр-міністра від унітаризму до федералізму. Лондонська конференція 1866 р. стала завершальним етапом у процесі створення канадського домініону. На цій події Британська Корона мала дати згоду на проект канадської Конституції.

Акт про Британську Північну Америку, що став наслідком жвавих дискусій між канадськими політичними елітами у 1860–х рр., має цікаву особливість, адже сам він був політичною угодою або ж компромісом між канадськими діями, які мали своє бачення стосовно майбутнього конституціоналізму Канади. Цей документ не був обговорений з громадськістю та став своєрідною «джентльменською угодою» декількох політиків. Вважалося, що громадське обговорення є недоречним в умовах загрози військової інтервенції США [9, с. 51]. Важливим є те, що створення домініону стало можливим не тільки завдяки допомозі метрополії, а й готовності громадськості до створення єдиної держави [4, с. 28].

Акт про Британську Північну Америку засвідчив виникнення нового політичного

утворення під назвою «домініон». Цей термін має релігійне походження [9, с. 51] і в сучасному науковому дискурсі означає самостійну у внутрішній та зовнішній політиці державу у складі Великої Британії [11, с. 1294]. Варто зазначити, що таке політичне утворення, як домініон, характерне лише для Британської політичної системи, про що свідчить українська термінологія і наведене вище твердження. Західна наукова традиція наводить практично ідентичну дефініцію, додаючи до цього поняття лише факт контролю над країною під зверхністю певного правителя, що і засвідчив Конституційний акт 1867 р. [16]. Цікавим є твердження, що на такому політичному статусі наполягали як британська влада, так і канадські федерати, котрі побоювались, що запропонований Дж. А. Макдональдом статус нового політичного утворення – «Королівство Канада» може викликати незадоволення у США [7, с. 45].

Акт про Британську Північну Америку складається з преамбули, 11 розділів та 147 статей. Вступна частина акту містить положення про об'єднання трьох канадських провінцій в один домініон – Канаду, яка до 1840 р. складалася з Онтаріо та Квебеку, Нью-Брансвіка та Нової Шотландії. У даній частині Конституційного акту вказується на те, що вищезгадані провінції самі виявили бажання об'єднатися в одне політичне утворення [12].

Канада в силу зовнішніх обставин і внутрішніх дискусій була утворена як федерація дуже централізованого типу [9, с. 52]. На користь вищезазначеного твердження може свідчити те, що в ст.9 акту вказувалося, що главою держави є британська королева Вікторія. Монарх Великої Британії, згідно з Конституційним актом 1867 р. залишався надалі головнокомандувачем збройних сил Канади. Він також очолював виконавчу гілку влади, а його політику на території Домініону втілював у життя призначуваний ним генерал-губернатор, котрий походив і з числа британської знаті [12].

Досить велику залежність Канади від Великої Британії можна спостерігати на прикладі механізму затвердження законодавства. Будь-який нормативно-правовий акт мав бути погоджений парламентом із генерал-губернатором. Для санкціонування законодавства необхідний був дозвіл або генерал-губернатора, або монарха. Якщо нормативно-правовий акт був затверджений генерал-губернатором, то він мав передати копію британському правителю, який протягом двох років мав право накласти вето, якщо знайшов у ньому неточності [12].

В Акті про Британську Північну Америку спостерігається спроба вирішення етнічного та мовного питань, шляхом поділу провінції Канада, котра існувала з 1841 р. Стаття 5 першої канадської Конституції розділила Канадську Конфедерацію на чотири провінції: Онтаріо, Квебек, Нью-Брансвіка та Нова Шотландія. З XVIII ст. в Канаді спостерігалася асиміляція франко-канадців, які розчинялися у англо-канадському середовищі. Франко-канадці

схвалили проект канадської Конституції, адже, як вважає львівський історик Р. Сіромський, Акт про Британську Північну Америку був визнаний католицькою церквою, як фактично досконалий тільки через те, що цей документ містив необхідну кількість умов для мінімуму, що були потрібні для збереження французької ідентичності в умовах англізації Квебеку [6, с. 22–23].

Попри свій центризм, Акт надавав певні повноваження провінціям. Наприклад, представники Квебеку могли у федеральному парламенті і судах виголошувати промови французькою мовою. Провінції також мали у своїй компетенції податки та створення регіонального законодавства [12]. Акт засвідчив існування на практиці квазі-федералізму, адже в ньому була відчутність чіткого розмежування повноважень між центром та провінціями. Це пояснюється тим, що Канада творилася за Британським взірцем, де ігнорувалися регіональні особливості [6, с. 23].

Акт про Британську Північну Америку 1867 р. посідає вагомe місце в канадській історії. Цей документ став завершальним етапом тих об'єднувачих процесів, котрі мали місце в канадських провінціях у 1840–х – 1860–х рр. Він був результатом компромісу між лібералами та консерваторами, з одного боку, та між англоканадцами та франко-канадцами, з другого. Водночас перша канадська Конституція засвідчила перемогу канадських центристів, що підтримували унітарну державу, ідеї яких можна побачити в Акті про Британську Північну Америку на прикладі повноважень центру відносно провінцій [5, с. 100], а сам документ став основою для сучасного канадськогoконституціоналізму [3, с. 198].

Список використаних джерел

1. Бичинський, З., 1928. 'Історія Канади', передне слово Ч. Гордон, Вінніпег: [б.в.], 222 с.
2. Конфедерація, 2008. В: 'Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів', за заг. ред. д-ра філолога наук, проф. В. Дубічинського, Харків: ВД «ШКОЛА», 1008 с.
3. Нохрин, И., 2012. 'Канада в составе Британской империи в конце XIX – начале XX вв.: дилемма имперского единства и национальной автономии', *Восток–Запад в контексте мировой истории: взгляд из Сибири (материалы междунар. науч. конф.)*, Иркутск, с.198–210.
4. Нохрин, И., 2012. 'Общественно-политическая мысль Канады и становление национальной самосознания (последняя треть XIX – начало XX вв.)', Онтаріо: *Альтаспера*, 232 с.
5. Нохрин, И., 2009. 'Общественно-политическая мысль Канады в 70–90-е годы XIX века: поиск национальной идентичности и проблема имперского единства', *Вестник Челябинского государственного университета*, Вып.32, с.100–108.
6. Сіромський, Р., 2006. 'Квебек: між федералізмом та сепаратизмом (1960–1982 рр.)', Львів: *Триада плюс*, 198 с.
7. Сороко-Цюпа, О., 1985. 'История Канады', Москва: *Высшая школа*, 304 с.
8. Судак, І., 'Вплив національного чинника на внутрішньо-політичну ситуацію в канадській федерації'. [online] Доступно: <http://vmv.kytmu.edu.ua/v/10/09.htm> (дата звернення: 07.02.2019)
9. Судак, І., 2006. 'Канадська федерація 1867 року і розподіл повноважень між федеральним центром та регіонами', *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*, №87/88, с.49–53.
10. Тишков, В., Кошелев, Л., 1982. 'История Канады', Москва: *Мысль*, 268 с.

11. Федерация, 2006. В: 'Универсальный словарь энциклопедия', Гол. Ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович, *Видавництво «Тек»*, 1432 с.

12. 'An Act for the Union of Canada, Nova Scotia, and New Brunswick, and the Government thereof; and for Purposes connected therewith'. [online] Available at: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1867/3/pdfs/ukpga_18670003_en.pdf (accessed: 03.02.2019)

13. 'Annexation Bill of 1866'. [online] Available at: <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/155/25958.html> (accessed: 08.02.2019)

14. Bolger, Francis W., 1960. 'The Charlottetown Conference and its Significance in Canadian History', *CCHA Report*, №27, p.11–23.

15. 'Canada, province of (1841–1866), Parliamentary debates on the subject of the confederation of the British North American provinces', 1865, Quebec, 1865, 1032 p.

16. Dominion. In: Cambridge Dictionary. [online] Available at: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/dominion> (accessed: 22.02.2019)

17. Leslie, P.M., 1986. 'Canada: The state of the Federation', Kingston, 262 p.

18. 'Montreal Annexation Manifesto'. [online] Available at: <http://www.canadahistory.com/sections/documents/colonial/annexationmanifesto.htm> (accessed: 14.02.2019)

19. 'Sir John A. Macdonald'. [online] Available at: <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/sir-john-alexander-macdonald> (accessed: 16.02.2019)

20. 'Rowell–Sirois Commission Report'. [online] Available at: <https://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/Committees/Rowell-Sirois/book1-ch1.pdf> (accessed: 21.02.2019)

21. 'The Seventy–Two Resolutions'. [online] Available at: <http://www.canadahistory.com/sections/documents/federal/72resolutions.htm> (accessed: 07.02.2019)

22. 'The Union Act 1840'. [online] Available at: https://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/PreConfederation/ua_1840.html (accessed: 04.02.2019)

23. Thomson, C., 1910. 'A short history of Canada', London: *Marshall*, 228 p.

References

1. Bychyns'kyj, Z., 1928. 'Istorija Kanady (History of Canada)', przednje slovo Ch. G'ordon, Vinipeg: *[b.v.]*, 222 s.

2. Konfederacija, 2008. V: 'Suchasnyj tлумachnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy: 100 000 sliv (Modern Dictionary of Ukrainian: 100,000 words)', za zag. red. d-ra filolog. nauk, prof. V. Dubichyns'kogo, Harkiv: *VD «ShKOLA»*, 1008 s.

3. Nohrin, I., 2012. 'Kanada v sostave Britanskoj imperii v konce XIX –nachale XX vv.: dilemma imperskogo edinstva i nacional'noj avtonomii (Canada within the British Empire at the end of the 19th – beginning of the 20th centuries: the dilemma of imperial unity and national autonomy)', *Vostok–Zapad v kontekste mirovoj istorii: vzgljad iz Sibiri (materialy mezhdunar. nauch. konf.)*, Irkutsk, s.198–210.

4. Nohrin, I., 2012. 'Obshhestvenno–politicheskaja mysl' Kanady i stanovlenie nacional'nogo samosoznaniya (poslednjaja tret' XIX – nachalo XX vv.) (Social and political thought of Canada and the formation of national identity (the last third of the XIX – early XX centuries)), Ontario: *Al'taspera*, 232 s.

5. Nohrin, I., 2009. 'Obshhestvenno–politicheskaja mysl' Kanady v 70–90-e gody XIX veka: poisk nacional'noj identichnosti i problema imperskogo edinstva (Social and political thought of Canada in the 70–90s of the XIX century: the search for national identity and the problem of imperial unity)', *Vestnik Cheljabinskogo gosudarstvennogo universiteta*, Vyp.32, s.100–108.

6. Siroms'kyj, R., 2006. 'Kvebek: mizh federalizmom ta separatyzmom (1960–1982 rr.) (Quebec: between federalism and separatism (1960–1982))', L'viv: *Triada pljus*, 198 s.

7. Soroko–Cjupa, O., 1985. 'Istorija Kanady (History of Canada)', Moskva: *Vysshaja shkola*, 304 s.

8. Sudak, I., 'Vplyv nacional'nogo chynnyka na vnutrishn'opolitychnu sytuaciju v kanads'kij federaciji' (Influence of the national factor on the domestic political situation in the Canadian Federation). [online] Dostupno: <http://vmv.kyvu.edu.ua/v/10/09.htm> (data zvernennja: 07.02.2019)

9. Sudak, I., 2006. 'Kanads'ka federacija 1867 roku i rozpodil povnovazhen' mizh federal'nym centrom ta regionamy (The Canadian Federation of 1867 and the division of powers between the federal center and the regions)', *Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Istorija*, №87/88, s.49–53.

10. Tishkov, V., Koshelev, L., 1982. 'Istorija Kanady (History of Canada)', Moskva: *Mysl'*, 268 s.

11. Federacija, 2006. V: 'Universal'nyj slovnyk encyklopedija (Universal Dictionary Encyclopedia)', Гол. Ред. rady чл.-кор. НАНУ М. Попович, *Видавництво «Тек»*, 1432 с.

12. 'An Act for the Union of Canada, Nova Scotia, and New Brunswick, and the Government thereof; and for Purposes connected therewith'. [online] Available at: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1867/3/pdfs/ukpga_18670003_en.pdf (accessed: 03.02.2019)

13. 'Annexation Bill of 1866'. [online] Available at: <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/155/25958.html> (accessed: 08.02.2019)

14. Bolger, Francis W., 1960. 'The Charlottetown Conference and its Significance in Canadian History', *CCHA Report*, №27, p.11–23.

15. 'Canada, province of (1841–1866), Parliamentary debates on the subject of the confederation of the British North American provinces', 1865, Quebec, 1865, 1032 p.

16. Dominion. In: Cambridge Dictionary. [online] Available at: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/dominion> (accessed: 22.02.2019)

17. Leslie, P.M., 1986. 'Canada: The state of the Federation', Kingston, 262 p.

18. 'Montreal Annexation Manifesto'. [online] Available at: <http://www.canadahistory.com/sections/documents/colonial/annexationmanifesto.htm> (accessed: 14.02.2019)

19. 'Sir John A. Macdonald'. [online] Available at: <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/sir-john-alexander-macdonald> (accessed: 16.02.2019)

20. 'Rowell–Sirois Commission Report'. [online] Available at: <https://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/Committees/Rowell-Sirois/book1-ch1.pdf> (accessed: 21.02.2019)

21. 'The Seventy–Two Resolutions'. [online] Available at: <http://www.canadahistory.com/sections/documents/federal/72resolutions.htm> (accessed: 07.02.2019)

22. 'The Union Act 1840'. [online] Available at: https://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/PreConfederation/ua_1840.html (accessed: 04.02.2019)

23. Thomson, C., 1910. 'A short history of Canada', London: *Marshall*, 228 p.

* * *